

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375
2, 3, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 49 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 13¹ IR 20³ STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMAS**

2022 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. **Biodujos** – iš biomasės pagamintos dujos, įskaitant biometano dujas.“

2. Papildyti 2 straipsnį 9¹ dalimi:

„9¹. **Biodujų gamybos įrenginys** – technologinis įrenginys ar jų kompleksas, skirtas biodujų gamybai arba biometano dujų gamybai, kai yra naudojami biodujų valymo įrenginiai.“

3. Papildyti 2 straipsnį 10¹ dalimi:

„10¹. **Biometano dujos** – išvalytos ir tiekimo į gamtinių dujų perdavimo ar skirstymo sistemas kokybės reikalavimus atitinkančios biodujos.“

4. Papildyti 2 straipsnį 28¹ dalimi:

„28¹. **Hibridinė elektrinė** – tame pačiame elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų taške į sistemą sujungtos kelios skirtingas atsinaujinančių išteklių energijos rūšis naudojančios elektrinės arba šios elektrinės ir energijos kaupimo įrenginiai.“

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3 straipsnio 4 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) 200 kW, kai gamintojo elektrinė įrengta ir pradeda eksploatuoti po 2026 m. sausio 1 d., nepaisant teisės į šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytą skatinimo priemonę įgijimo momento.“

3 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6 straipsnio 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) rengia ir tvirtina technines taisykles, nustatančias būtiniausius techninės konstrukcijos ir eksploatavimo reikalavimus, taikomus elektros iš atsinaujinančių energijos išteklių šaltinius, įskaitant hibridines elektrines, jungiant į elektros tinklus;“.

2. Pakeisti 6 straipsnio 14 punktą ir jį išdėstyti taip:

„14) tvirtina atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendroju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodiką, kurioje, vadovaujantis Direktyva (ES) 2018/2001, nurodoma atsinaujinančiųjų išteklių energijos procentinės dalies apskaičiavimo tvarka, kuro ir degalų energinės vertės, pažangiųjų biodegalų gamybai tinkamos naudoti žaliavos ir nustatoma biodegalų, pagamintų iš maistinių ir pašarinių augalų, procentinė dalis, palyginti su bendroju galutiniu energijos suvartojimu Lietuvos Respublikos kelių ir geležinkelių transporto sektoriuose 2020 metais. Atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendroju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodika turi būti suderinta su Aplinkos ministerija ir Žemės ūkio ministerija;“.

4 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusiu galios 11 straipsnio 3 punktą.

5 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Gaminančių vartotojų atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių įrengtoji suminė galia apskaičiuojama kaip šių elektrinių įrengtųjų galių, o leistina generuoti suminė galia – kaip šių elektrinių leistinų generuoti galių, nurodytų galiojančiuose leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, leidimuose gaminti elektros energiją, rangovų deklaracijose, kurios pateikiamos elektros tinklų operatoriui, ir prijungimo sąlygose, išduotose elektros energiją gaminantiems vartotojams ir asmenims, siekiantiems tapti gaminančiais vartotojais ir numatantiems statyti ar įrengti atsinaujinančius išteklius naudojančias elektrines, suma. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba skelbia ir nuolat atnauja informaciją apie gaminančių vartotojų elektrinių suminę įrengtąją ~~suminę~~ galia ir suminę leistiną generuoti galia savo interneto svetainėje.“

6 straipsnis. Įstatymo papildymas 13¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 13¹ straipsniu:

„13¹ straipsnis. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmoka

1. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmoką moka gamintojai, elektros energiją gaminantys saulės šviesos energijos, vėjo ir (ar) biodujų elektrinėse.

2. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos nemoka:

1) gaminantys vartotojai;

2) asmenys, statantys, įrengiantys ir eksploatuojantys gaminančių vartotojų elektrines ir turintys leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir leidimą gaminti elektros energiją už toje elektrinės dalyje pagamintą ir į elektros tinklus patiektą elektros energiją, kuri priklauso gaminantiems vartotojams;

3) aktyvieji elektros energijos vartotojai;

4) atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos;

5) piliečių energetikos bendrijos;

6) gamintojai, kurių eksploatuojamų elektrinių leistina generuoti galia lygi nuliui;

7) gamintojai, kurie laimėjo skatinimo kvotų paskirstymo aukcioną arba konkursą skatinimo laikotarpiu;

8) gamintojai, eksploatuojantys saulės šviesos energijos elektrines, prijungtas prie elektros energijos skirstomųjų tinklų;

9) gamintojai, kai jų eksploatuojamų elektrinių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW.

3. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmoką sudaro 0,0013 euro už 1 kWh. Einamaisiais metais mokėtina atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmoka apskaičiuojama atsižvelgiant į praėjusiais kalendoriniais metais pagamintos ir į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekį.

4. Vyriausybė Energetikos ministerijos teikimu skiria atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos administratorių (toliau – įmokos administratorius), kuris užtikrina atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos apskaičiavimo, surinkimo, paskirstymo ir administravimo funkcijas. Įmokos administratoriumi gali būti skiriamas juridinis asmuo, atitinkantis šiuos reikalavimus:

1) yra valstybės tiesiogiai ar netiesiogiai, per kitus asmenis kontroliuojamas energetikos srities juridinis asmuo; juridinis asmuo, kurį valstybė kontroliuoja netiesiogiai, per kitus asmenis, privalo atitikti valdymo diferencijavimo principus – vienas juridinis asmuo ar kelios tame pačiame energetikos sektoriuje veikiančios įmonės negali turėti daugiau kaip 3/4 balsų, suteikiančių teisę priimti sprendimus dėl administratoriaus valdymo ir veiklos teisės aktų nustatyta tvarka;

2) nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdo technines priemones ir programinę įrangą, kurių reikia lėšoms administruoti;

3) nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdo ryšio priemones, kurių reikia pranešimams iš atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamintojų gauti ir jiems siųsti;

4) turi darbuotojų lėšų administravimo veiklai vykdyti, atskirai vykdomos veiklos apskaitai tvarkyti, atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamintojams, informuoti ir konsultuoti, skundams nagrinėti;

5) juridinio asmens vadovas turi būti nepriekaištingos reputacijos ir turėti pakankamą patirtį, kad būtų užtikrintas patikimas ir skaidrus lėšų administravimas. Juridinio asmens vadovas negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis neatitinka Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme nustatytų nepriekaištingos reputacijos kriterijų.

5. Įmokos administratorius privalo užtikrinti atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos administravimą mažiausiomis sąnaudomis ir skaidriai. Esant nustatytiems aplinkybių, kurios daro įtaką asmens atitikties įmokos administratoriui keliamiems reikalavimams, pasikeitimams ar jiems įvykus, kai to iš anksto nebuvo galima numatyti, įmokos administratorius privalo nedelsdamas, ne vėliau kaip 5 darbo dienas, apie šiuos pasikeitimus raštu pranešti Energetikos ministerijai. Nustačiusi, kad įmokos administratorius neatitinka šio straipsnio 4 dalyje nustatytų reikalavimų, nesilaiko šiame straipsnyje nustatytų jo veiklos sąlygų ir kitų įmokos administratoriaus veiklą reglamentuojančių teisės aktų ar gavusi šio straipsnio 10 dalyje nurodytą Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos informaciją, Energetikos ministerija įspėja įmokos administratorių apie galimą teisės vykdyti veiklą atėmimą ir nustato ne ilgesnį kaip 2 mėnesių terminą veiklos trūkumams pašalinti. Įmokos administratoriui per nustatytą terminą nepašalinus veiklos trūkumų, Energetikos ministerija organizuoja naujo įmokos administratoriaus atranką ir paskyrimą. Ankstesnis įmokos administratorius vykdo funkcijas tol, kol bus paskirtas naujas įmokos administratorius.

6. Dėl elektros energijos gamybos įmokos administravimo patirtos pagrįstos sąnaudos Vyriausybės nustatyta tvarka įmokos administratoriui kompensuojamos atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos lėšomis.

7. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmoka mokama įmokos administratoriui iki einamųjų metų sausio 31 d. Surinktas lėšas įmokos administratorius Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 1 d. išmoka savivaldybių institucijoms arba seniūnijoms vadovaudamasis proporcingumo principu.

8. Savivaldybės institucijos arba seniūnijų seniūnai, vadovaudamiesi Vyriausybės nustatytais sąlygomis, atrenka gyvenamosios vietovės bendruomenių ar bendruomeninių organizacijų, kaip jos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatyme, projektus, skirtus teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą bendruomenės ar jų organizacijos nariams ar tą naudą teikti vietose, kuriose bendruomenės ar jų organizacijos vykdo veiklą, kurių įgyvendinimas finansuojamas iš atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos lėšų. Gautos ir einamaisiais kalendoriniais metais nepanaudotos lėšos naudojamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

9. Įmokos administratorius Vyriausybės nustatyta tvarka tikrina, prižiūri ir kontroliuoja, kaip savivaldybių institucijos arba seniūnijų seniūnai naudoja atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos lėšas. Įmokos administratoriui nustačius, kad savivaldybės institucija arba seniūnija neįvykdo Vyriausybės nustatytų reikalavimų arba netinkamai juos vykdo, įmokos administratorius įspėja savivaldybės instituciją arba seniūniją apie Vyriausybės nustatytų reikalavimų pažeidimus ir nustato ne ilgesnį kaip 30 kalendorinių dienų terminą pažeidimams pašalinti. Savivaldybės institucijai arba seniūnijai per nustatytą terminą nepašalinus pažeidimų, įmokos administratorius pareikalauja grąžinti išmokėtą atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmoką arba jos dalį, proporcingą neįvykdytiems įsipareigojimams, per 5 darbo dienas Vyriausybės nustatyta tvarka.

10. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba Vyriausybės nustatyta tvarka tikrina, prižiūri ir kontroliuoja, kaip įmokos administratorius naudoja atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos lėšas. Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai nustačius, kad įmokos administratorius neužtikrino atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos administravimo skaidrumo ir nesilaikė administravimo mažiausiomis sąnaudomis principo, įspėja įmokos administratorių apie nustatytus pažeidimus ir nustato ne ilgesnį kaip 30 kalendorinių dienų

terminą pažeidimams pašalinti. Įmokos administratoriui per nustatytą terminą nepašalinus pažeidimų, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba per 5 kalendorines dienas apie šį pažeidimą informuoja Energetikos ministeriją.“

7 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 14 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo turi teisę pasirinkti kitą technologiniu ir ekonominiu požiūriu tinkamą elektrinės prijungimo tašką, atsižvelgdamas į elektros tinklų operatoriaus nurodytą elektros tinklų pajėgumo lygį, elektrinės įrengtąją galią ir leistiną generuoti galią. Pasirinkto prijungimo taško atitikties nustatytiems technologiniams ir ekonominiams kriterijams kiekvienu konkrečiu atveju įvertina elektros tinklų operatorius.“

2. Pakeisti 14 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Statyti, įrengti elektrinę ar didinti elektrinės leistiną generuoti galią planuojantis asmuo, gavęs išankstines prijungimo sąlygas, parengia ir teikia elektros tinklų operatoriui prašymą pasirašyti ketinimų protokolą, kaip tai nurodyta Elektros energetikos įstatymo 22 straipsnio 8 dalyje, ir pateikia Elektros energetikos įstatymo 21¹ straipsnio 1 dalyje nurodytą prievolių įvykdymo užtikrinimą. Atskiro ketinimų protokolo sudaryti ir papildomo prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikti nereikia, kai prie veikiančios ar vadovaujantis šio įstatymo nustatytais reikalavimais statomos atsinaujinančius išteklius naudojančios elektrinės papildomai numatoma įrengti kitą atsinaujinančius išteklius naudojančią elektrinę ir (ar) kaupimo įrenginį, ir nėra didinama leistina generuoti galia.“

3. Pakeisti 14 straipsnio 16 dalį ir ją išdėstyti taip:

„16. Elektros tinklų operatorius kas ketvirtį teikia Energetikos ministerijai, Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai ir viešajai įstaigai Lietuvos energetikos agentūrai (toliau – Lietuvos energetikos agentūra) informaciją apie vykdomų elektrinių statybos projektų eigą ir ketinimų protokolų sąlygų vykdymą.“

4. Pakeisti 14 straipsnio 17 dalį ir ją išdėstyti taip:

„17. Elektros tinklų operatorius kas mėnesį teikia Energetikos ministerijai, Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai ir Lietuvos energetikos agentūrai informaciją apie prijungimo sąlygas, išduotas gamintojams, gaminantiems vartotojams ir asmenims, siekiantiems tapti gaminančiais vartotojais ir numatantiems statyti ar įrengti atsinaujinančius išteklius naudojančias elektrines, kurioms Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 14 dalyje nustatyta tvarka leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas.“

8 straipsnis. 20¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 20¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gaminantys vartotojai ir asmenys, siekiantys tapti gaminančiais vartotojais, turi teisę įsirengti atsinaujinančius išteklius naudojančias elektrines, kurių leistina generuoti galia neviršija vartotojo objektui suteiktos leistinos naudoti galios. Gaminančių vartotojų ar asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, elektrinės, kurios yra geografiškai nutolusios Lietuvos Respublikos teritorijoje nuo gaminančio vartotojo elektros energijos vartojimo vietos, įrengtoji galia neribojama atsižvelgiant į vartotojo objektui suteiktos leistinos naudoti galios dydį.“

2. Papildyti 20¹ straipsnį 1¹ dalimi:

„1¹. Elektros tinklų operatorius privalo prijungti gaminančių vartotojų ir asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, elektrines prie elektros tinklų, atsižvelgdamas į vartotojo objektui suteiktą leistiną naudoti galią, leistiną generuoti galią ir elektrinės įrengtąją galią, atitinkamų techninių norminių dokumentų reikalavimus, keliamus tokių elektrinių prijungimui, taip pat elektros tinklų įrengimui ir (ar) atnaujinimui gaminančio vartotojo ar asmens, siekiančio tapti gaminančiu vartotoju, ir elektros tinklų operatoriaus elektros tinklų dalyse.“

2. Pakeisti 20¹ straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) jeigu gaminantis vartotojas per einamąjį kalendorinį mėnesį į elektros tinklus patiekia daugiau elektros energijos, negu suvartoja, tai per einamąjį kalendorinį mėnesį tarp į elektros tinklus patiektos ir suvartotos elektros energijos susidaręs elektros energijos skirtumas perkeliamas į kitą kalendorinį mėnesį kaip gaminančio vartotojo į elektros tinklus patiektas elektros energijos kiekis, kuris yra kaupiamas nuo einamųjų metų balandžio 1 dienos iki kovo 31 dienos dvejus metus (toliau – kaupimo laikotarpis);“.

3. Pakeisti 20¹ straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Gaminantys vartotojai, atitinkantys Elektros energetikos įstatyme įtvirtintą buitinio elektros energijos vartotojo sąvoką (toliau – buitiniai gaminantys vartotojai), moka Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatytą naudojimosi elektros tinklais paslaugų kainą, kuri:

1) nustatoma vienu kalendorinių metų laikotarpiui, įvertinus skirstomųjų tinklų operatoriaus ekonomiškai pagrįstas (būtinąs) metines kapitalo, veiklos ir kitas su naudojimosi elektros tinklais paslaugų teikimu susijusias sąnaudas, gaunamą naudą ir planuojamą atgauti buitinių gaminančių vartotojų elektros energijos kiekį ir suminę elektrinių įrengtąją galią;

2) diferencijuojama atsižvelgiant į skirstomųjų tinklų, prie kurių prijungtas buitinio gaminančio vartotojo objektas, įtampą;

3) ne vėliau kaip prieš mėnesį iki jos taikymo pradžios yra viešai skelbiama Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos interneto svetainėje.“

4. Papildyti 20¹ straipsnį 4¹ dalimi:

„4¹. Kiti (nebuitiniai) gaminantys vartotojai už naudojimosi elektros tinklais paslaugas atsiskaito pagal pasirinktą elektros energijos persiuntimo paslaugos tarifą.“

5. Pakeisti 20¹ straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Buitinių gaminančių vartotojų naudojimosi elektros tinklais paslaugų kaina gali būti mokama už 1 kWh iš skirstomųjų tinklų atgauto elektros energijos kiekio arba už 1 kW elektrinės leistinos generuoti galios.“

6. Pakeisti 20¹ straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Buitiniai gaminantys vartotojai už naudojimosi elektros tinklais paslaugas gali atsiskaityti šio straipsnio 5 dalyje nurodytais būdais arba atsiskaityti elektros energijos kiekiu pagal Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatytą procentą nuo kaupimo laikotarpiu buitinio gaminančio vartotojo į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekio. Buitiniai gaminantys vartotojai gali keisti atsiskaitymo už naudojimosi elektros tinklais paslaugas būdą ne dažniau kaip vieną kartą per 12 mėnesių.“

7. Pakeisti 20¹ straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Elektros energija gali būti gaminama gaminančio vartotojo elektrinėje, kuri yra geografiškai nutolusi Lietuvos Respublikos teritorijoje nuo gaminančio vartotojo elektros energijos vartojimo vietos. Elektrinėje, kurios prijungimo prie elektros tinklų taškas nesutampa su elektros energijos vartojimo vietos prijungimo tašku, visas pagamintas elektros energijos kiekis ar atskiram gaminančiam vartotojui priskirta jo dalis laikomi patiektais į elektros tinklus, nepaisant gaminančio vartotojo ar jų grupės elektros energijos vartojimo kiekio. Tokiu atveju su gaminančio vartotojo viena elektros energijos vartojimo vieta gali būti susietos tik to paties gaminančio vartotojo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomos elektrinės arba jų dalys. Vienai elektros energijos vartojimo vietai gali būti priskirtos kelios elektrinės ar elektrinių dalys, nepriklausomai nuo jų buvimo vietos.“

8. Papildyti 20¹ straipsnį 9¹ dalimi:

„9¹. Gaminantiems vartotojams, kurių nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomos elektrinės (ar jos dalies) įrengtoji galia yra mažesnė kaip 400 kW arba mažesnė kaip 200 kW, kai gaminančio vartotojo elektrinė (ar jos dalis) įrengta ir pradedama eksploatuoti po 2026 m. sausio 1 d., atsakomybė už pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą netaikoma. Už tokio gaminančio vartotojo pagamintos elektros energijos sukeltą disbalansą finansiškai atsako tiekėjas,

su kuriuo gaminantis vartotojas yra sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį. Kitų gaminančių vartotojų atsakomybę už jų sukeltą disbalansą ir pareigas nustato Reglamento (ES) Nr. 2019/943 5 straipsnio 1 dalies nuostatos ir Elektros energetikos įstatymo 59 straipsnis.“

9. Pakeisti 20¹ straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių suminė leistina generuoti galia neturi viršyti 2 GW ir yra apskaičiuojama, kaip nurodyta šio įstatymo 13 straipsnio 7 dalyje. Pasiėkus 2 GW gaminančių vartotojų elektrinių suminę leistiną generuoti galią, Vyriausybės įgaliota institucija atlieka technologinį ir ekonominį gaminančių vartotojų elektrinių plėtos vertinimą ir, atsižvelgdama į Nacionaliniame pažangos plane nustatytus energetikos politikos strateginius tikslus ir (arba) pažangos uždavinius, teikia Vyriausybei pasiūlymą dėl gaminančių vartotojų elektrinių suminės leistinos generuoti galios didinimo arba argumentuotą pagrindimą, kodėl tolesnė gaminančių vartotojų elektrinių plėtra neturėtų būti skatinama.“

10. Pakeisti 20¹ straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Tinklų operatorių sąnaudos, susijusios su gaminančio vartotojo ar asmens, siekiančio tapti gaminančiu vartotoju, elektros įrenginių prijungimu prie elektros tinklų, paskirstomos tokia tvarka:

1) kai prijungiami elektros vartojimo ir gamybos įrenginiai, pažeidžiami vartotojai apmoka 20 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų, o kiti vartotojai – 50 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų;

2) kai prijungiami elektros gamybos įrenginiai, didinama su vartojimo vietos prijungimo tašku sutampančiame prijungimo prie skirstomųjų tinklų taške prijungtų elektros gamybos įrenginių leistina generuoti galia ir (ar) elektrinės įrengtoji galia, o elektros vartojimo įrenginiai yra prijungti prie skirstomųjų tinklų, įskaitant atvejus, kai prijungiant elektros gamybos įrenginius arba didinant su vartojimo vietos prijungimo tašku sutampančiame prijungimo prie skirstomųjų tinklų taške prijungtų elektros gamybos įrenginių leistiną generuoti galią ir (ar) elektrinės įrengtąją galią kartu didinama prijungtų prie skirstomųjų tinklų elektros vartojimo įrenginių leistina naudoti galia, vartotojai apmoka 50 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų;

3) kai prijungiami elektros energijos gamybos įrenginiai, kurių prijungimo prie elektros tinklų taškas nesutampa su elektros energijos vartojimo vietos prijungimo tašku, vartotojai apmoka 100 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų;

4) kai mažinama su vartojimo vietos prijungimo tašku sutampančiame prijungimo prie skirstomųjų tinklų taške prijungtų elektros gamybos įrenginių leistina generuoti galia ir (ar) elektrinės įrengtoji galia, vartotojai apmoka 100 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų.“

9 straipsnis. 20² straipsnio pakeitimas

Pakeisti 20² straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„20² straipsnis. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų veiklos sąlygos ir bendrieji principai

1. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos statusas suteikiamas šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytai veiklai vykdyti pelno nesiekiančiam juridiniam asmeniui, kurio veikla pagrįsta atviru ir savanorišku dalyvių dalyvavimu. Pelno nesiekiantis juridinis asmuo atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos statusą įgyja leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, leidimo gaminti elektros energiją išdavimo metu ar turėdamas vieną iš šių leidimų ir Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai pateikęs deklaraciją dėl atitikties šio straipsnio 2 dalyje nustatytiems reikalavimams, kai veiklą planuoja vykdyti elektros energetikos sektoriuje, arba šilumos įrenginių techninės būklės patikrinimo pažymos išdavimo metu, kai veiklą planuoja vykdyti šilumos sektoriuje, jei atitinka šio straipsnio 2 dalyje nurodytus reikalavimus. Konkretaus pelno

nesiekiančio juridinio asmens veiklą reglamentuojantys įstatymai atsinaujinančių išteklių energijos bendrijai taikomi tiek, kiek tai neprieštarauja šiam įstatymui.

2. Pelno nesiekiantis juridinis asmuo, siekiantis įgyti atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos statusą ir jį įgijęs, turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) jo dalyviais yra fiziniai asmenys, ir (ar) vidutinės, mažos ir labai mažos įmonės, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme ir ar kiti pelno nesiekiantys juridiniai asmenys ir (ar) savivaldybės ir (ar) savivaldybės valdomos įmonės ir įstaigos;

2) ne mažiau kaip 51 procentas balsų dalyvių susirinkime priklauso šios dalies 1 punkte nurodytiems dalyviams, gyvenantiems ar veikiantiems apskrityje, kurioje planuojama statyti ar įrengti atsinaujinančių išteklių energijos bendrijai nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais priklausančių energijos gamybos įrenginį (įrenginius);

3) pelno nesiekiančio juridinio asmens steigimo dokumentuose nustatytas pagrindinis tikslas – teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą savo dalyviams ar tą naudą teikti vietose, kuriose ji vykdo veiklą, ir jos pagrindinis tikslas nėra pelno siekimas.

3. Pelno nesiekiančio juridinio asmens, siekiančio įgyti atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos statusą, juridinio asmens steigimo dokumentuose, be pelno nesiekiančio juridinio asmens veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytų reikalavimų, taip pat nurodoma tvarka:

1) kuria priimami sprendimai dėl pagamintos energijos realizavimo;

2) dėl energijos gamybos įrenginių administravimo ir priežiūros;

3) dėl pajamų, gautų vykdant energijos gamybos veiklą, paskirstymo.

4. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijai, siekiančiai dalyvauti šio įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje nurodytame aukcione, netaikomos šio įstatymo 20 straipsnio 16–20 dalių nuostatos.

5. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrija, norėdama savo dalyviams ar kitiems vartotojams tiekti nuosavybės ar kita teise valdomuose energijos gamybos įrenginiuose pagamintą šilumą, turi atitikti Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme ir kituose teisės aktuose šilumos tiekėjui nustatytus reikalavimus.

6. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrija, norėdama savo dalyviams ar kitiems vartotojams parduoti nuosavybės ar kita teise valdomuose energijos gamybos įrenginiuose pagamintą elektros energiją, turi sudaryti atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį ir atitikti nepriklausomam elektros energijos tiekėjui nustatytas sąlygas ir reikalavimus, kaip tai nurodyta Elektros energetikos įstatyme. Už elektros energijos persiuntimą perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais ir kitas operatoriaus teikiamas paslaugas atsiskaitoma Elektros energetikos įstatymo 46¹ straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytomis sąlygomis.

7. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrija turi teisę nuosavybės ar kita teise valdomuose energijos gamybos įrenginiuose pagamintą elektros energiją savo dalyviams parduoti atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartyje nustatyta kaina, kuri gali būti lygi nuliui. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos dalyviai šią elektros energiją naudoja savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti.

8. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrija nuosavybės ar kita teise valdomuose energijos gamybos įrenginiuose pagamintą elektros energiją taip pat gali parduoti Elektros energijos rinkos taisyklėse nustatyta tvarka ir būdais ar nepriklausomam elektros energijos tiekėjui.

9. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba tikrina, prižiūri ir kontroliuoja, ar atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos atitinka šio straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijai pažeidus šio straipsnio 2 ir (ar) 3 dalies nuostatas, sprendžiama dėl leidimo gaminti elektros energiją galiojimo sustabdymo ar panaikinimo Elektros energetikos įstatymo 17 straipsnyje nustatyta tvarka. Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos vykdomai atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų priežiūrai *mutatis mutandis* taikomos Energetikos įstatymo 24¹ ir 36 straipsnių nuostatos.

10. Savivaldybės įvertina ir viešai savo interneto svetainėse skelbia informaciją apie joms nuosavybės teise priklausančius žemės sklypus ir kitas vietas, kuriuose gali būti statomi ar įrengiami atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos energijos gamybos įrenginiai.

11. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijai netaikomos šio įstatymo 20¹ straipsnio nuostatos.

12. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijai priklausančių energijos gamybos įrenginių statyba ir eksploatavimas vykdomi vadovaujantis bendraisiais įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytais veiklos energetikos sektoriuje leidimų išdavimo, projektavimo ir statybos, teritorijų planavimo, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, aplinkos apsaugos ir kitais susijusiais reikalavimais.

13. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrija, veikianti kaip konkretus elektros energijos rinkos dalyvis, prisiima visas iš to kylančias teises ir pareigas, įtvirtintas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose.

14. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų investicijos įsigyjant ir įrengiant naujus atsinaujinančius išteklius naudojančius energijos gamybos įrenginius, kurių statybai ar įrengimui naudojama anksčiau neeksploatuota elektrotechninė įranga, skatinamos iš šio įstatymo 20 straipsnio 24 dalyje nurodytų paramos šaltinių. Pasinaudojus šiais paramos šaltiniais, netenkama galimybės naudotis skatinimo priemone, nurodyta šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte.

15. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos dalyviai nepraranda savo turimų elektros energijos vartotojo teisių ir pareigų, išskyrus vartotojo teisę rinktis nepriklausomą elektros energijos tiekėją, kuri gali būti apribota atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos įstatuose nustatyta tvarka balsuojant dėl teisės rinktis nepriklausomą elektros energijos tiekėją.

16. Lietuvos energetikos agentūra parengia ir savo interneto svetainėje skelbia rekomendacijas dėl atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų veiklos sąlygų.“

10 straipsnis. Įstatymo papildymas 20³ straipsniu

Papildyti Įstatymą 20³ straipsniu:

„20³ straipsnis. Elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamyba hibridinėse elektrinėse

1. Gamintojai, gaminantys vartotojai ir asmenys, siekiantys tapti gaminančiais vartotojais, taip pat asmenys, vykdančys energetikos veiklą pagal šio įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalies nuostatas, turi teisę elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminti hibridinėse elektrinėse, įrengdami naujus arba plėsdami esamus elektros energijos gamybos pajėgumus. Tokiu atveju į sistemą sujungtos kelios skirtingas atsinaujinančių išteklių energijos rūšis naudojančios elektrinės arba vieną atsinaujinančių išteklių energijos rūšį naudojanti elektrinė kartu su į sistemą integruotu energijos kaupimo įrenginiu prie elektros tinklų prijungiami bendrame prijungimo prie elektros tinklų taške, laikantis šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, taikomų gamintojams, gaminantiems vartotojams, asmenims, siekiantiems tapti gaminančiais vartotojais, ir asmenims, vykdančioms energetikos veiklą pagal šio įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalies nuostatas. Prijungiant hibridines elektrines jų atskirų generatorių aktyviųjų galių suma laikoma hibridinės elektrinės bendra įrengtąja galia.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų hibridinėse elektrinėse į elektros tinklus patiektos ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekių apskaita tvarkoma pagal bendrame prijungimo prie elektros tinklų taške esančių elektros energijos apskaitos prietaisų rodmenis.

3. Elektros tinklų operatorius turi teisę iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų gauti informaciją teisės aktuose nustatytoms funkcijoms vykdyti, įskaitant duomenis apie hibridinėse elektrinėse pagamintą, suvartotą ir į elektros tinklus patiektą elektros energijos kiekį pagal naudojamas atsinaujinančių išteklių energijos rūšis.

4. Gamintojai, gaminantys arba planuojantys gaminti elektros energiją hibridinėse elektrinėse, kuriose elektros energijai gaminti naudojamos kelios skirtingos atsinaujinančių išteklių rūšys, turi teisę pasinaudoti šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje numatytais atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtros skatinimo priemonėmis.

5. Šio straipsnio nuostatos dėl elektros energijos apskaitos pagal naudojamas atsinaujinančių išteklių energijos rūšis nėra taikomos asmenims, numatantiems gaminti elektros energiją ne didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios elektros energijos gamybos įrenginiuose, kurių leistina generuoti galia lygi nuliui, taip pat asmenims, numatantiems statyti ar įrengti elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, išskyrus gamintojus, kuriems taikomas fiksuotas tarifas, arba gamintojus, vykdančius veiklą šio įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis.“

11 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 22 straipsnio 13 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) nedidinti (neplėsti) leidime plėtrai ir eksploatacijai numatytos elektrinės įrengtosios ir leistinos generuoti galios ir teritorijos.“

12 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiomis galios 30 straipsnio 1 ir 2 dalis.

2. Pakeisti 30 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Nustatant gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo tarifus, turi būti užtikrinta, kad šių tarifų taikymas nebūtų diskriminacinis biodujų atžvilgiu, kai biodujos yra tiekiamos į gamtinių dujų perdavimo ir (ar) skirstymo sistemas (toliau – dujų sistemas).“

3. Papildyti 30 straipsnį 5 dalimi:

„5. Dujų sistemų operatoriai privalo sudaryti sąlygas biodujas tiekti į dujų sistemas.“

13 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„32 straipsnis. Biodujų gamybos įrenginių prijungimas prie dujų sistemų

1. Biodujų gamybos įrenginiai privalo būti prijungti prie dujų sistemų, laikantis visų šio įstatymo 31 straipsnyje nustatytų techninių, kokybės, dujų slėgio ir kitų reikalavimų.

2. Dujų sistemų operatorius kiekvienam naujam biodujų gamintojui, planuojančiam prijungti biodujų gamybos įrenginius prie dujų sistemų, per 30 kalendorinių dienų nuo biodujų gamintojo prašymo išduoti preliminarias prijungimo sąlygas gavimo dienos energetikos ministro nustatyta tvarka pateikia išsamią informaciją apie veiksmus, kurie turi būti atlikti siekiant prijungti biodujų gamybos įrenginius prie dujų sistemos, ir pateikia preliminarias prijungimo sąlygas, kuriose nurodomi biodujų gamintojo įrenginių techniniai reikalavimai, preliminarus dujų sistemos plėtros (naujos atšakos statybos, esamos dujų sistemos rekonstravimo, remonto ar kitų darbų) poreikis, preliminarūs šių darbų atlikimo terminai ir preliminarai su biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemų darbais susijusių išlaidų suma. Preliminarios prijungimo sąlygos turi atitikti su Valstybine energetikos reguliavimo taryba suderintą dujų sistemos operatoriaus prijungimo prie dujų sistemos tvarkos aprašą. Visais atvejais dujų sistemos operatorius ir biodujų gamintojas, planuojantis prijungti biodujų gamybos įrenginius prie dujų sistemų, keičiasi visa biodujų gamybos įrenginiams prijungti prie dujų sistemos reikalinga technine ir kita informacija. Preliminariose prijungimo sąlygose nurodomi preliminarūs biodujų gamintojo įrenginių prijungimo prie dujų sistemos reikalavimai yra skirti biodujų gamintojo būsimų investicijų dydžiui preliminariai įvertinti ir nesukuria nei biodujų gamintojui, nei dujų sistemos operatoriumi jokių teisių ir pareigų. Preliminarios prijungimo sąlygos galioja 12 mėnesių nuo jų išdavimo biodujų gamintojui dienos.

3. Biodujų gamintojui, planuojančiam prijungti biodujų gamybos įrenginius prie dujų sistemų, ir dujų sistemos operatoriumi suderinus preliminarias prijungimo sąlygas, dujų sistemos operatorius per 30 kalendorinių dienų nuo biodujų gamintojo prašymo prijungti biodujų gamybos įrenginius dujų sistemos gavimo dienos išduoda prijungimo sąlygas. Dujų sistemų operatorius, atsižvelgdamas į biodujų gamintojo pateiktame prašyme nurodytą esamų ar planuojamų biodujų gamybos įrenginių buvimo ar statybos (įrengimo) vietą ir įvertinęs technologinius ir ekonominius prijungimo taško parinkimo kriterijus, prijungimo sąlygose nustato biodujų gamybos įrenginių

prijungimo tašką. Prijungimo sąlygos yra privalomos biodujų gamintojui ir yra pagrindas sudaryti biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemos paslaugos sutartį. Prijungimo sąlygos galioja 6 mėnesius nuo jų išdavimo biodujų gamintojui dienos.

4. Dujų sistemos operatorius per ne ilgesnį kaip 30 kalendorinių dienų laikotarpį nuo biodujų gamintojo prašymo sudaryti prijungimo sutartį gavimo dienos, turi parengti biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemos paslaugos sutarties projektą ir pateikti jį biodujų gamintojui.

5. Biodujų gamybos įrenginių prijungimo darbus dujų sistemų operatoriaus valdomų dujų tinklų dalyje atlieka (organizuoja) dujų sistemos operatorius. Naujas biodujų gamintojas, suderinęs su dujų sistemos operatoriumi, turi teisę statyti (įrengti) ir organizuoti dujų sistemos operatoriaus dujų sistemą (jos objektus ar atskiras dalis) biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemos paslaugos sutarties ir teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis. Tokiu atveju atlikti dujų sistemos statybos ir (ar) įrengimo darbai laikomi prijungimo prie dujų sistemų paslaugos dalimi ir, vadovaujantis šia nuostata, pastatytos ir (ar) įrengtos dujų sistemos, jų objektai ir (ar) atskiros dalys yra dujų sistemos operatoriaus nuosavybė. Rekonstruotų ar perkeltų dujų sistemos objektų nuosavybė nekeičiama.

6. Biodujų gamintojas, siekiantis prijungti prie dujų sistemų biodujų gamybos įrenginius, apmoka visas faktines su biodujų gamybos įrenginių prijungimu prie dujų sistemų susijusias išlaidas.

7. Biodujų gamybos įrenginių prijungimo paslaugos kaina yra lygi faktinių išlaidų, susijusių su dujų sistemos operatoriaus dujų sistemos (jos objektų ar atskirų dalių) statybos (įrengimo) darbais, kuriuos reikia atlikti siekiant prijungti biodujų gamybos įrenginius prie dujų sistemos, sumai.“

14 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 49 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„49 straipsnis. Atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių energijos gamybos įrenginių projektavimo ir statybos reikalavimai

1. Atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių energijos gamybos įrenginių ir statinių projektai rengiami ir statybos ir (ar) įrengimo darbai vykdomi laikantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Statybos įstatymo, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytos tvarkos ir reikalavimų, išskyrus šiame straipsnyje nustatytas išimtis.

2. Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos užtikrina, kad visi leidimų išdavimo, sertifikavimo ir licencijavimo procedūras reglamentuojantys aprašai ir taisyklės, taikomi elektros energijos, šilumos ir vėsumos energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių įrenginiams, susijusioms perdavimo ir skirstymo tinklų infrastruktūroms ir biomasės pavertimo biodegalais ar kitais skystaisiais bioproduktais procesams, ir iš atsinaujinančių išteklių pagamintiems nebiologinės kilmės skystiesiems ir dujiniais transporto degalams, būtų objektyvūs, skaidrūs, proporcingi ir būtini, nediskriminuojantys pareiškėjų ir kad juose būtų visiškai atsižvelgta į konkrečių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijų ypatybes.

3. Žemės ūkio paskirties žemės sklypuose (išskyrus miestų ir miestelių teritorijas ir teritorijas, kuriose vadovaujantis galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais, kitais teisės aktais, atitinkama statyba draudžiama), užtikrinant galimybę naudoti žemę pagal nustatytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir būdą (išskyrus saulės šviesos energijos elektrines) ir gavus žemės sklypo savininko sutikimą, nekeičiant žemės naudojimo paskirties galima statyti:

1) saulės šviesos energijos elektrines;

2) vėjo elektrines;

3) 1 MW ir mažesnės įrengtosios galios biodujų elektrines, arba biodujų gamybos įrenginius, kurių biodujų gamybos ar valymo apimtys neviršija 750 kubinių metrų biodujų per valandą, nenumatant jų statybos teritorijų planavimo dokumentuose;

- 4) prie skirstomųjų tinklų jungiamas hibridines elektrines.
4. Statomoms hidroelektrinėms keliama reikalavimai:
 - 1) Vyriausybės nustatyta tvarka pirmenybė turi būti teikiama nepatvankinio tipo hidroelektrinių statybai;
 - 2) jeigu hidroelektrinės tvenkinys užlieja teritoriją, teisės aktų nustatyta tvarka mokama kompensacija teritorijos savininkui ar valdytojui arba jiems susitarus žemė išperkama;
 - 3) hidroelektrinėse turi būti įrengiami žuvitakiai ir sudaroma galimybė periodiškai pašalinti hidroelektrinės tvenkiniuose ir užtvenktuose ežeruose susikaupusius nešmenis;
 - 4) kiti statomų hidroelektrinių aplinkosauginiai reikalavimai nustatomi teisės aktų nustatyta tvarka.
5. Mažesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėms, kurių aukštis ne didesnis kaip 25 m (matuojant iki aukščiausio konstrukcijų taško, įskaitant ir sparnuotės aukštį), mažesnės kaip 30 kW įrengtosios galios saulės šviesos energijos elektrinėms, saulės šilumos energijos kolektoriams, šilumos siurbliams taikomi šie supaprastinti reikalavimai:
 - 1) saulės šviesos energijos elektrinėms, saulės šilumos energijos kolektoriams, šilumos siurbliams netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūros;
 - 2) vėjo elektrinės žemės sklype turi būti įrengtos taip, kad trumpiausias atstumas iki sklypo ribos būtų didesnis už įrenginio ilgį, plotį arba aukštį pasirenkant didžiausią iš šių trijų matmenų. Joms netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros, nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas. Žemės sklypuose, gretimuose sklypai, kuriame įrengta vėjo elektrinė, ir (ar) žemės sklypuose, besiribojančiuose su sklypu, kuriame įrengtos vėjo elektrinės, skleidžiama fizikinė tarša negali viršyti sveikatos apsaugos ministro patvirtintuose teisės aktuose ir (ar) standartuose nustatytų fizikinės taršos ribinių dydžių.
6. Atliekant vėjo elektrinių poveikio aplinkai vertinimo procedūras, vėjo elektrinių poveikis kraštovaizdžiui nevertinamas.
7. Vėjo elektrinių statybos vietos teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo klausimus, taikomos Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, iš anksto, teritorijų planavimo metu, o kai teritorijų planavimo dokumentas nerengiamas – iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo, derinamos su Lietuvos kariuomenės vadu ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Vėjo elektrinių statybos vietoms nepritariama, jeigu planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių negalima išvengti panaudojant papildomas priemones. Jeigu nustatoma, kad planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių galima išvengti panaudojant papildomas priemones, vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo ne vėliau kaip iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo derinimo išvadoje nurodytai institucijai pateiks patvirtintą statybos projektą ir su šia institucija pasirašys sutartį dėl kompensacijos, skirtos daliai investicijų ir kitoms išlaidoms, kurios reikalingos nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti, atlyginti, sumokėjimo, ir pateiks šios prievolės įvykdymo užtikrinimą. Kompensacijos dydis apskaičiuojamas dauginant leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 18 eurų už 1 kW. Kompensacijų mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. Kompensacijos naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka kaip kitos biudžetinių įstaigų lėšos, kurios nėra gautos kaip valstybės biudžeto asignavimai.“

15 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 49 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„49 straipsnis. Atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių energijos gamybos įrenginių projektavimo ir statybos reikalavimai

1. Atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių energijos gamybos įrenginių ir statinių projektai rengiami ir statybos ir (ar) įrengimo darbai vykdomi laikantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Statybos įstatymo, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytos tvarkos ir reikalavimų, išskyrus šiame straipsnyje nustatytas išimtis.

2. Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos užtikrina, kad visi leidimų išdavimo, sertifikavimo ir licencijavimo procedūras reglamentuojantys aprašai ir taisyklės, taikomi elektros energijos, šilumos ir vėsumos energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių įrenginiams, susijusioms perdavimo ir skirstymo tinklų infrastruktūroms ir biomasės pavertimo biodegalais ar kitais skystaisiais bioproduktais procesams, ir iš atsinaujinančių išteklių pagamintiems nebiologinės kilmės skystiesiems ir dujiniais transporto degalams, būtų objektyvūs, skaidrūs, proporcingi ir būtini, nediskriminuojantys pareiškėjų ir kad juose būtų visiškai atsižvelgta į konkrečių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijų ypatybes.

3. Žemės ūkio paskirties žemės sklypuose (išskyrus miestų ir miestelių teritorijas ir teritorijas, kuriose vadovaujantis galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais, kitais teisės aktais, atitinkama statyba draudžiama), užtikrinant galimybę naudoti žemę pagal nustatytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir būdą (išskyrus saulės šviesos energijos elektrines) ir gavus žemės sklypo savininko sutikimą, nekeičiant žemės naudojimo paskirties galima statyti:

1) saulės šviesos energijos elektrines;

2) vėjo elektrines;

3) 1 MW ir mažesnės įrengtosios galios biudujų elektrines, arba biudujų gamybos įrenginius, kurių biudujų gamybos ar valymo apimtys neviršija 750 kubinių metrų biudujų per valandą, nenumatant jų statybos teritorijų planavimo dokumentuose;

4) prie skirstomųjų tinklų jungiamas hibridines elektrines.

4. Statomoms hidroelektrinėms keliami reikalavimai:

1) Vyriausybės nustatyta tvarka pirmenybė turi būti teikiama nepatvankinio tipo hidroelektrinių statybai;

2) jeigu hidroelektrinės tvenkinys užlieja teritoriją, teisės aktų nustatyta tvarka mokama kompensacija teritorijos savininkui ar valdytojui arba jiems susitarus žemė išperkama;

3) hidroelektrinėse turi būti įrengiami žuvitakiai ir sudaroma galimybė periodiškai pašalinti hidroelektrinės tvenkiniuose ir užtvenktuose ežeruose susikaupusius nešmenis;

4) kiti statomų hidroelektrinių aplinkosauginiai reikalavimai nustatomi teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Mažesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėms, kurių aukštis ne didesnis kaip 25 m (matuojant iki aukščiausio konstrukcijų taško, įskaitant ir sparnuotės aukštį), mažesnės kaip 30 kW įrengtosios galios saulės šviesos energijos elektrinėms, saulės šilumos energijos kolektoriams, šilumos siurbliams taikomi šie supaprastinti reikalavimai:

1) saulės šviesos energijos elektrinėms, saulės šilumos energijos kolektoriams, šilumos siurbliams netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūros;

2) vėjo elektrinės žemės sklype turi būti įrengtos taip, kad trumpiausias atstumas iki sklypo ribos būtų didesnis už įrenginio ilgį, plotį arba aukštį pasirenkant didžiausią iš šių trijų matmenų. Joms netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros, nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas. Žemės sklypuose, gretimuose sklypai, kuriame įrengta vėjo elektrinė, ir (ar) žemės sklypuose, besiribojančiuose su sklypu, kuriame įrengtos vėjo elektrinės, skleidžiama fizikinė tarša negali viršyti sveikatos apsaugos ministro patvirtintuose teisės aktuose ir (ar) standartuose nustatytą fizikinės taršos ribinių dydžių.

6. Didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės turi būti įrengtos taip, kad trumpiausias atstumas iki sodo namų, gyvenamosios, viešbučių, kultūros paskirties pastatų,

bendrojo ugdymo, profesinių, aukštųjų mokyklų, vaikų darželių, lopšelių mokslo paskirties pastatų, skirtų švietimo reikmėms, kitų mokslo paskirties pastatų, skirtų neformaliajam švietimui poilsio, gydymo, sporto ir religinės paskirties pastatų, specialiosios paskirties pastatų, susijusių su apgyvendinimu (kareivinių pastatų, kalėjimų, pataisos darbų kolonijų, tardymo izoliatorių) nurodytos paskirties patalpų kitos paskirties statiniuose, rekreacinių teritorijų būtų ne mažesnis nei vėjo elektrinės stiebo aukštis metrais, padaugintas iš 4. Šio atstumo laikymąsi būtina užtikrinti, kai numatoma statyti nurodytos paskirties statinius, įrengti nurodytos paskirties patalpas kitos paskirties statiniuose ir (ar) rekonstruojant arba remontuojant statinius, keičiant statinių ir (ar) patalpų paskirtį į šioje dalyje nurodytą paskirtį, planuojant teritorijas rekreacijai ir šioje dalyje nurodytos paskirties objektų statybai. Jeigu pastatų savininkai ir naudotojai neprieštarauja, vėjo elektrinės gali būti statomos mažesniu atstumu nuo nurodytų pastatų, užtikrinant atitiktį visuomenės sveikatos saugos reikalavimams. Naujų nurodytos paskirties pastatų, patalpų statyba arčiau nei nurodytu atstumu nuo pastatytų elektrinių galima, jei asmuo, suinteresuotas elektros energijos gamybos vėjo elektrinėje vykdymu, įsipareigoja užtikrinti atitiktį visuomenės sveikatos saugos reikalavimams. Jei nėra galimybės užtikrinti atitikties šiems reikalavimams, asmuo, suinteresuotas naujų nurodytos paskirties pastatų, patalpų statyba, ir asmuo, suinteresuotas elektros energijos gamybos vėjo elektrinėje vykdymu, susitaria dėl kompensacijų. Jei atliekant planuojamos elektros energijos gamybos vėjo elektrinėje poveikio aplinkai vertinimo procedūras, nustatoma, kad kai kuriuose žemės sklypuose, patenkančiuose į šioje dalyje nurodytą atstumą, yra atitiktis visuomenės sveikatos saugos reikalavimams, naujų nurodytos paskirties pastatų statyba tuose žemės sklypuose arčiau nei nurodytu atstumu nuo pastatytų elektrinių galima be susitarimo su asmeniu, gaminančiu elektros energiją pastatytoje vėjo elektrinėje.

7. Asmuo, suinteresuotas elektros energijos gamybos vėjo elektrinėje vykdymu, privalo informuoti žemės sklypų, esančių šio straipsnio 6 dalyje nurodytu atstumu, savininkus apie planuojamą statyti vėjo elektrinę, pateikdamas informaciją apie numatomą vykdyti veiklą, vėjo elektrinės įrengtąją galią, tikslią veiklos vykdymo teritoriją (žemės sklypų unikalius numerius), jos plotą ir galimybę pateikti prieštaravimą dėl vėjo elektrinės statybos per 10 darbo dienų nuo informacijos gavimo. Negavus prieštaravimo per nustatytą terminą, laikoma, kad žemės sklypų, esančių šio straipsnio 6 dalyje nurodytu atstumu, savininkai planuojamai vėjo elektrinės statybai neprieštarauja. Taip pat raštu informuojama apie teisę kreiptis į konkretų subjektą (nurodant jo pavadinimą, juridinio asmens arba kitos organizacijos ar jų padalinių kodą, buveinę, kontaktinius duomenis arba fizinio asmens vardą, pavardę, deklaruotą gyvenamąją vietą, kontaktinius duomenis) dėl papildomos informacijos pateikimo. Jeigu į šioje dalyje nurodytą teritoriją patenka gyvenamosios paskirties daugiabutis pastatas, apie planuojamą vykdyti veiklą atitinkamai raštu ar registruotu laišku, įteikiamu pasirašytinai, informuojama šio pastato savininkų bendrija ar kitas bendrojo naudojimo objektų valdytojas, kuris apie tai per 15 darbo dienų nuo šio raštu ar registruotu laišku gauto pranešimo gavimo dienos raštu praneša butų ir kitų patalpų savininkams.

8. Jeigu registruoto laiško nepavyksta įteikti arba savininko buvimo ar gyvenamoji vieta nežinoma, per 15 darbo dienų nuo šio laiško grąžinimo dienos informaciją apie numatomą vykdyti veiklą asmuo, suinteresuotas elektros energijos gamybos vėjo elektrinėje vykdymu, viešai paskelbia viename iš nacionalinių ir viename iš vietinių laikraščių, jeigu toks leidžiamas nustatytos teritorijoje, kurioje numatoma vykdyti veiklą. Skelbiamoje informacijoje nurodoma: žemės sklypų, kuriuose numatoma vykdyti veiklą, unikalūs numeriai; adresas (savivaldybė, vietovė, gatvė, numeris); arba nuoroda, kur su planuojamos veiklos informacija galima susipažinti; konkretaus subjekto, į kurį galėtų būti kreipiamasi dėl papildomos informacijos suteikimo, pavadinimas, juridinio asmens arba kitos organizacijos ar jų padalinių kodas, buveinė, kontaktiniai duomenys arba fizinio asmens vardas, pavardė, deklaruota gyvenamoji vieta, kontaktiniai duomenys ir galimybė pateikti prieštaravimą per 10 darbo dienų nuo informacijos paskelbimo. Kai ši informacija viešai paskelbiama viename iš nacionalinių ir viename iš vietinių laikraščių, kai toks leidžiamas teritorijoje, kurioje numatoma vykdyti veiklą, yra laikoma, kad žemės sklypų, patenkančių į šioje

dalyje nurodytą atstumą, savininkams, pranešta skelbimo išspausdinimo viename iš nacionalinių laikraščių dieną.

9. Atliekant vėjo elektrinių poveikio aplinkai vertinimo procedūras, vėjo elektrinių poveikis kraštovaizdžiui nevertinamas.

10. Vėjo elektrinių statybos vietos teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo klausimus, taikomos Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, iš anksto, teritorijų planavimo metu, o kai teritorijų planavimo dokumentas nerengiamas – iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo, derinamos su Lietuvos kariuomenės vadu ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Vėjo elektrinių statybos vietoms nepritariama, jeigu planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių negalima išvengti panaudojant papildomas priemones. Jeigu nustatoma, kad planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių galima išvengti panaudojant papildomas priemones, vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo ne vėliau kaip iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo derinimo išvadoje nurodytai institucijai pateiks patvirtintą statybos projektą ir su šia institucija pasirašys sutartį dėl kompensacijos, skirtos daliai investicijų ir kitoms išlaidoms, kurios reikalingos nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti, atlyginti, sumokėjimo, ir pateiks šios prievolės įvykdymo užtikrinimą. Kompensacijos dydis apskaičiuojamas dauginant leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 18 eurų už 1 kW. Kompensacijų mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. Kompensacijos naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka kaip kitos biudžetinių įstaigų lėšos, kurios nėra gautos kaip valstybės biudžeto asignavimai.“

16 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 6, 12, 13 ir 15 straipsnius ir šio straipsnio 3, 4, 5, 6 ir 7 dalis, įsigalioja 2022 m. liepos 2 d.

2. Šio įstatymo 6 straipsnis įsigalioja 2023 m. liepos 1 d., kai yra gautas Europos Komisijos pritarimas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalies nuostatas, arba praėjus 2 mėnesiams po Europos Komisijos pritarimo pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalies nuostatas, jeigu šis pritarimas gaunamas po 2023 m. liepos 1 d.

3. Šio įstatymo 12 ir 13 straipsniai įsigalioja 2022 m. lapkričio 1 d.

4. Šio įstatymo 15 straipsnis įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, Lietuvos Respublikos energetikos ministras, Lietuvos Respublikos aplinkos ministras, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras ir Valstybinė energetikos reguliavimo taryba iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, išskyrus įgyvendinamuosius teisės aktus, numatytus šio įstatymo 13 straipsnyje, kurie turi būti priimti iki 2022 m. spalio 31 d.

6. Šio įstatymo 6 straipsnyje nurodytos atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos mokėjimas taikomas gamintojams, eksploatuojantiems jau veikiančias ir po šio straipsnio įsigaliojimo pradėsiančias veikti saulės šviesos energijos, vėjo ir biudujų elektrines.

7. Šio įstatymo 8 straipsnio 3 dalies nuostatos dėl gaminančių vartotojų kaupimo laikotarpio taikymo dvejus metus, taikomos gaminančių vartotojų kaupimo laikotarpiui nuo 2022 m. balandžio 1 d.

8. Šio įstatymo 8 straipsnio 8 dalies nuostatos dėl gaminančių vartotojų kelių elektrinių susiejimo su viena elektros energijos vartojimo vieta įsigalioja 2022 m. liepos 31 d.

9. Iki šio įstatymo 15 straipsnio įsigaliojimo gauti žemės sklypų savininkų sutikimai dėl sanitarinės apsaugos zonos nustatymo vėjo elektrinėms laikomi tinkamu žemės sklypų, esančių šio įstatymu keičiamo Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 6 dalyje nurodytu atstumu, savininkų informavimu ir neprieštaravimu. Tuo atveju, kai nustatytos sanitarinės apsaugos zonos dydis yra mažesnis, nei šiuo įstatymu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 6 dalyje nurodytas atstumas, taikoma šiuo įstatymu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 7 dalyje nustatyta informavimo tvarka.

10. Gaminantys vartotojai ir asmenys, siekiantys tapti gaminančiais vartotojais, iki šio įstatymo įsigaliojimo sudarę su skirstomųjų tinklų operatoriumi elektros įrenginių prijungimo prie operatoriaus elektros tinklų sutartis, moka prijungimo įmoką, apskaičiuotą pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusias teisės aktų nuostatas.

11. Viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra per 3 mėnesius nuo šio įstatymo 6 straipsnio įsigaliojimo dienos parengia ir savo interneto svetainėje skelbia rekomendacijas dėl atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų veiklos sąlygų.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas